

Jeden z významných oborů sběratelství poštovní historie a celin - sběratelství výplatních otisků a všeho kolem nich rokem 1996 vstoupil do "stovkového" období. "Stovkovým" výročím rozumějme okamžik, kdy uplynulo sto let od podání patentu na výrobu a použití prvního výplatního stroje na světě u Patentového úřadu v USA (vynálezce Detalma Di Brazza hraběte Savorgnana). Patent byl přijat a vynálezce mohl vyrobit čtyři výplatní stroje, jejichž otisky začaly vyplácet zásilky již v roce 1897 - další stovkové výročí. Toto je badatelský stav z roku 2020. Nastalo první období světového výplatního stroje - klasické, které ohraničují data 1896 - 1920. V různých částech světa se vyvinuly a používaly různé stroje - předchůdci současných výplatních strojů. Mnohdy a mnohde živelně pouze se svolením místních či státních poštovních autorit. Světová poštovní unie (UPU) založená v roce 1878 v Paříži až do VII. Světového kongresu tento vývoj více méně ignorovala. Na svém Kongresu v roce 1906 v Římě se zabývala kromě jiného zajateckou poštou bez poplatků, na předchozím Kongresu ve Washingtonu v roce 1897 projednávala zejména levnější mezinárodní tarify. V letech 1896 - 1920 vznikla další stovková výročí v různých zemích - namátkou Norsku, Anglii, Novém Zélandě, Německu, USA a jinde. Rok 1920 byl přelomový v oboru výplatních strojů a otisků - začala se do jejich provozu vnášet pravidla.

V tomto roce se sešel VII. Světový kongres UPU v Madridu a hlavním bodem jednání byly dvě záležitosti: souhlas s používáním obálek s okénky v poštovním provozu a použití výplatních otisků při vyplácení zásilek. Výplatní stroj a jeho otisky byly uznány a byla stanovena základní pravidla, která byla specifikována a upřesněna později na dalších kongresech zejména ve Stockholmu (1924) a v Londýně (1929). Ministerstvo pošt a telegrafů nově vzniklého Československa na Kongresu v Madridu zastupovali hned tři odboroví radové - Josef Záborský, Otakar Růžička a Václav Kučera. (jejich podobenka je k vidění v mé publikaci "Žralok a frankotyp" na straně 20 - pořízena 20. 11. 1920). Tito slovní muži byli prozíraví a velkorysí a výplatní stroj a jeho otisky si je získaly. Pochopitelně s další podporou výše postavených představitelů československé poštovní správy - Maxmiliána Fatky a Karla Dunovského. Výplatní otisk mohl v roce 1926 za podpory firmy Francotyp GmbH Německo a výrazného úsilí rodiny B. Jarolímka být součástí čsl. poštovního provozu a prostoru sběratelství.

Od památného VII. Světového kongresu v Madridu uplyne letos (2020) sto let.

